VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI POLITYKI SENIORALNEJ (NR 4)**

z dnia 9 lipca 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Senioralnej (nr 4)

9 lipca 2014 r.

Komisja Polityki Senioralnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Szczerby (PO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie informacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej na temat Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 oraz programów wsparcia aktywizacji seniorów, realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich;

– dyskusja nad propozycją inicjatywy uchwałodawczej w sprawie ustanowienia roku 2015 r. rokiem prof. Haliny Szwarc;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marzena Breza** dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Tadeusz Rożej** radca ministra w Departamencie Sportu dla Wszystkich Ministerstwa Sportu i Turystyki, **Ryszard Klocek** naczelnik Wydziału Pomocy Społecznej w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów, **Paweł Adamowicz** główny specjalista kontroli państwowej w Departamencie Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli, **Elżbieta Kamińska** prezes Europejskiego Centrum Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku, **Krystyna Lewkowicz** prezes Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku, **Renata Ekielska** członek Rady ds. Polityki Senioralnej przy MPiPS oraz członek prezydium Komisji Dialogu Społecznego ds. Osób Starszych i Kombatantów przy Biurze Pomocy i Projektów Społecznych m.st. Warszawy, **Sławomira Pieńkowska** prezes zarządu Pierwszego Żoliborskiego UTW wrz ze współpracownikami, **Włodzimierz Nast** wiceprezes Ekumenicznego UTW, **Mariola Dobosz** prezes zarządu stołecznego UTW, **Teresa Bojanowicz** prezes Wawerskiego Towarzystwa UTW, **Jolanta Osińska** prezes zarządu UTW Woli i Bemowa wraz ze współpracownikami, **Sławomir Sobalski** prezes stowarzyszenia Ochocki UTW „Omega", **Elżbieta Rubinstein** prezes Uczelnianego UTW przy SGGW, **Maria Surawska** wiceprezes UTW Wesoła, **Janina Chudzyńska** sekretarz zarządu Grochowskiego UTW, **Krystyna Bielowska** członek zarządu UTW im. Haliny Szwarc, **Bożena Sałacińska** przewodnicząca Rady Słuchaczy Kazimierzowskiego UTW w Bydgoszczy, **Przemysław Wiśniewski** prezes Fundacji Zaczyn wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Kalińska** prezes zarządu LUXMED Tabita sp. z o.o., **Taida Załuska** koordynator UTW Domu Kultury Zacisze, **Anna Maria Czubaczyńska** koordynator UTW Teatru Żydowskiego, **Bożena Laskowska** słuchacz UTW Wilanów oraz **Rafał Bakalarczyk** doktorant z Instytutu Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Jakub Krowiranda** i **Elżbieta Przybylska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Piotr Świat** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Witam wszystkich bardzo serdecznie na kolejnym, już czwartym posiedzeniu Komisji Polityki Senioralnej. Szanowni państwo, równolegle z posiedzeniem naszej Komisji, jak państwo wiecie, odbywa się posiedzenie Sejmu. Dlatego postanowiliśmy rozpocząć obrady z lekkim opóźnieniem, za co serdecznie przepraszam – a posłowie będą dochodzić do nas w trakcie posiedzenia.

Chciałbym bardzo serdecznie przywitać wszystkich gości. W szczególności witam przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – panią dyrektor Marzenę Brezę oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki – pana Tadeusza Rożeja, radcę ministra w Departamencie Sportu dla Wszystkich. Witam przedstawicieli innych instytucji państwowych, w tym Najwyższej Izby Kontroli oraz naszych partnerów społecznych, przedstawicieli uniwersytetów trzeciego wieku i innych organizacji pozarządowych.

Szanowni państwo, na dzisiaj zaplanowaliśmy trzy punkty. Punkt pierwszy to informacja Ministra Pracy i Polityki Społecznej na temat Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 oraz programów wsparcia aktywizacji seniorów, realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Punktem drugim będzie dyskusja nad propozycją inicjatywy uchwałodawczej w sprawie ustanowienia roku 2015 rokiem prof. Haliny Szwarc. W tym punkcie także przedstawię państwu projekt uchwały, który został przygotowany. Chciałbym, żebyśmy w punkcie trzecim porządku obrad mówili sprawy bieżące.

Szanowni państwo, jeżeli nie ma propozycji zmian porządku obrad, to rozpoczęlibyśmy od prezentacji informacji ministra pracy i polityki społecznej na temat Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS na lata 2014-2020. Jak państwo wiecie, w latach 2012-2013 funkcjonował rządowy program, który był w pewnej mierze pilotażowym programem rządowym w tym zakresie. Temat zwiększenia roli państwa, zwiększenia roli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej we wspieraniu inicjatyw pozarządowych, służących większej aktywności osób starszych i ich edukacji oraz tworzeniu nowych usług społecznych, był także przedmiotem obrad i jednym z postulatów I Kongresu Uniwersytetów Trzeciego Wieku, który odbył się w 2012 r. Ten program się rozwinął i w tej chwili mamy już nowy program rządowy, przyjęty uchwałą Rady Ministrów 24 grudnia 2013 r. Jak rozumiem, jesteśmy po wyłonieniu tych projektów, które już są aktualnie realizowane.

Widzę na sali przedstawicieli Fundacji Zaczyn, więc chciałbym podkreślić, że jeden z tych projektów uwzględniał organizację dużego wydarzenia, istotnego z punktu widzenia pokazania aktywnej starości w naszym kraju, jakim była Parada Seniorów, która odbyła się tydzień temu w Warszawie.

W tej chwili przechodzimy do realizacji punktu pierwszego. Bardzo proszę panią dyrektor Marzenę Brezę o zabranie głosu.

Dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Marzena Breza:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Przede wszystkim dziękujemy za zaproszenie i możliwość zaprezentowania w trochę szerszym ujęciu działalności Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na rzecz osób starszych w kontekście zwiększania ich aktywności. Stąd dzisiaj prezentacja nie tylko dedykowanego programu, czyli programu ASOS, ale też w pewnej części Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Szanowni państwo, patrząc po sali mam wrażenie, że wiele osób doskonale zna założenia programu, jego cele i działanie. Natomiast w sposób syntetyczny chciałabym przedstawić państwu wizję MPiPS, jaka się pojawiła w związku z realizacją programu w okresie siedmioletnim, bo to jest pewne *novum*.

Dziękuję panu przewodniczącemu za wstęp. Rzeczywiście, lata 2012-2013 był dla nas czasem, kiedy realizowaliśmy ten program w pierwszej odsłonie oraz czasem, kiedy uczyliśmy się, jeśli można tak powiedzieć, wzajemnej współpracy. Dzięki decyzji rządu z końca ub.r., mamy w tej chwili prawdziwą szansę na realizację programu w okresie siedmioletnim. To jest generalnie okres bardzo ważny dla polityki społecznej i nie tylko dla polityki społecznej w Polsce, bo w okresie 2014-2020 mówimy o istotnym wspieraniu finansowym polityki państwa również z funduszy europejskich. Natomiast programy, które dzisiaj państwu prezentujemy, są to programy ściśle finansowane z budżetu państwa, czyli z polskich środków publicznych. Z budżetu państwa finansujemy zarówno program ASOS, który ma swój budżet określony na poziomie 40 mln zł rocznie, jak i program FIO, który ogólnie ma do dyspozycji 60 mln zł rocznie.

Przy programie ASOS mówimy nie tylko o dużym zainteresowaniu beneficjentów, ale i o rosnącym zainteresowaniu środowiska, co widzimy w każdej kolejnej odsłonie, w każdej kolejnej edycji konkursu. W 2012 r. było to niespełna 1400 ofert, potem prawie 1800, a w tym roku to jest prawie 2,5 tys. ofert, które nadeszły z całej Polski. Oczywiście zgłoszenia nie nadchodziły równomiernie z całej Polski, nad czym ubolewamy. Każda nasza wizyta u państwa parlamentarzystów jest dla nas szansą, żeby mówić o tym, jak bardzo różnimy się w poszczególnych regionach. Jeżeli możemy o coś prosić, to prosimy o dopingowanie swoich regionów i swoich organizacji, o zachęcanie ich do składania ofert – zwłaszcza z tych obszarów, skąd otrzymujemy ich najmniej. Można powiedzieć, że wszystkie tereny poza podium, czyli poza woj. mazowieckim, małopolskim i dolnośląskim, to są te obszary, na których można jeszcze dużo poprawić.

Program zakłada, że będziemy mieli do dyspozycji 280 mln zł do 2020 r. W ten sposób utrzymujemy pewien budżet, który tak naprawdę spróbowaliśmy wykorzystać w latach 2012-2013, kiedy w całym 2013 r. mieliśmy do dyspozycji 40 mln. Oczywiście, można mówić, że zapotrzebowanie jest większe. Nie tylko mówić, bo na to są konkretne dowody – o tym za chwilę. Natomiast jest to pewne zabezpieczenie, które pozwala na realizację kilkuset projektów rocznie na terenie całej Polski – w tym roku jest to około 500 projektów.

Województwa, które wymieniłam wcześniej, czyli mazowieckie, małopolskie i dolnośląskie, to są te obszary, które realizują najwięcej projektów z programu ASOS. Najmniej projektów realizują te województwa, które są, niestety, w grupie obszarów najbardziej narażonych na zmiany demograficzne, szczególnie dotyczy to woj. opolskiego i świętokrzyskiego. Można powiedzieć, że w tych regionach, w których zapotrzebowanie na tworzenie różnych form aktywności osób starszych jest największe, bo największy jest udział osób starszych w populacji, tych ofert jest stosunkowo mniej. Łączymy to oczywiście, mówiąc najogólniej, ze stosunkowo mniejszą aktywnością i liczebnością organizacji pozarządowych i organizacji zrównanych w tych regionach. Jak z tego wynika, bardzo ważną determinantą, służącą tworzeniu ofert dla osób starszych, jest funkcjonowanie doświadczonych organizacji pozarządowych.

W ramach rządowego programu funkcjonują cztery priorytety: edukacyjny, integracyjny, partycypacyjny oraz usługi społeczne, promujące wolontariat. Cały czas największą popularnością wśród składanych ofert – potem wśród tych, które wygrywają – cieszą się oferty z zakresu edukacji i integracji międzypokoleniowej, jak i również wewnątrzpokoleniowej. To jest dla nas bardzo ważne wyzwanie. 90% ofert złożonych na pierwsze dwa priorytety, to jest wyzwanie, które mówi o tym, że ministerstwo powinno coś zmienić. Przede wszystkim należy próbować pokazywać te wyzwania organizacjom, czyli swoim beneficjentom. Funkcjonowanie organizacji poprzez realizację projektów, które bardzo słabo angażują samych seniorów, tak naprawdę ograniczając się do tworzenia oferty dla nich, bez konkretnego włączania seniorów w dany projekt, jest pewnym konkretnym wyzwaniem również dla polityki państwa.

W roku 2014, czyli w obecnej odsłonie programu, chcieliśmy już wykorzystać tę wiedzę i w jakiś sposób mobilizować organizacje. Co ta wiedza spowodowała? Podzieliliśmy budżet na konkretne priorytety, co oznacza, że liczba złożonych ofert w konkretnych obszarach – i pomysłach na oferty – funkcjonuje w warunkach większej lub mniejszej konkurencji. Największa konkurencja pojawia się w II priorytecie. Dotyczy go praktycznie 50% wszystkich składanych ofert, czyli realnie oznacza to około 1250 ofert złożonych w 2014 r. Drugim najbardziej konkurencyjnym obszarem, czyli tym, gdzie trzeba rzeczywiście być najlepszym z najlepszych – w tym roku też tak było – to jest I priorytet. Tu była wymagana największa punktacja.

Priorytety, które wymagają większego zaangażowania – czyli nie tylko stworzenia oferty, ale też włączenia w konkretne działania tej grupy, której dedykujemy dany projekt – to priorytet III i priorytet IV. To są działania, które mają na celu zwiększenie partycypacji społecznej – czy to będzie w formie jakichś ciał dialogowych, np. rad seniorów, czy promowania i upowszechniania oraz szkolenia seniorów na wolontariuszy. To jest obszar, którym cały czas, niestety, jest małe zainteresowanie. Obecnie dedykujemy mu 15% budżetu, czyli w roku 2014. W kolejnych latach to się może zmieniać i zapewne tak

będzie, bo jest to pewien sposób na zmobilizowanie organizacji – czyli również państwa – do tego, żeby jednak zmieniać podejście do realizowanych projektów, jak też zmieniać ofertę dla seniorów, którą państwo realizujecie. Nie ma tak naprawdę żadnych przeszkód, żeby uniwersytet trzeciego wieku – czy jakakolwiek inna organizacja – nie mógł skorzystać z projektu w obszarze wolontariatu, czyli nie musi ograniczać się tylko do edukacji. To jest nasz bardzo ważny cel.

Jeżeli chodzi o podział regionalny, to jakby nie budzi wątpliwości fakt, że w regionach, które należą do najbardziej rozwiniętych w Polsce – czyli tam, gdzie mamy dość dużo organizacji pozarządowych – realizowanych projektów jest stosunkowo najwięcej. Najmniej realizowanych projektów, jak już mówiłam, jest w woj. świętokrzyskim, opolskim i lubuskim.

Mamy tylko dowód na to, że rzeczywiście 50%, to jest II priorytet, a priorytet I to jest 35%, co powoduje, że konkurencja w ramach tych działań jest stosunkowo największa.

To jest bardzo ważny slajd, który wykorzystujemy przy każdej możliwej okazji, która nam się nadarza, żeby nakłaniać organizacje do współpracy. Ten slajd pokazuje, że nasze organizacje, które reprezentują społeczeństwo obywatelskie – seniorów albo przedstawicieli, którzy działają na rzecz osób starszych – raczej myślą indywidualnie. Niestety, to powoduje też potem mniejsze efekty, co przejawia się np. w liczbie beneficjentów, w efektywności czy działaniu takich projektów.

W partnerstwie realizowanych jest tylko 20% wszystkich ofert, złożonych do realizacji. Realizacja oferty w partnerstwie oznacza, że partnerem mogą być dla nas głównie samorządy albo uczelnie. Samorząd i jego jednostki organizacyjne. Oznacza to, że 77% czy prawie 80% organizacji składa projekt i ogranicza się tylko i wyłącznie do swojego potencjału, do swoich zasobów. To jest myślenie krótkowzroczne, bo z każdą kolejną edycją ważna będzie liczba beneficjentów, jaką państwo jesteście w stanie zagwarantować w ramach realizowanych projektów, a działając w pojedynkę w jakiś sposób państwo się ograniczają.

Naturalnym środowiskiem dla działania organizacji w formie partnerstwa powinien być samorząd, który np. udostępnia swoje lokale, daje też inne wsparcie. To wsparcie powoduje, że dana organizacja może się spotykać czy realizować swoje zadania nie tylko w czasie obowiązywania programu i samego konkursu ASOS, ale też w dłuższej perspektywie. Najsmutniejszym faktem jest to, że niewiele ofert jest składanych wspólnie z inną organizacją. W obecnej edycji ofert, które są realizowane, takich wspólnie składanych ofert jest tylko 11.

Jeżeli chodzi o projekty uniwersytetów trzeciego wieku, to też chcemy wykorzystać to forum, panie przewodniczący, żeby powiedzieć prawdę, którą ujawniamy w każdym sprawozdaniu. Absolutnie nie można powiedzieć, że wszystkie UTW – bez względu na to, jaką mają formę – składają do nas oferty. Tak nie jest. Można powiedzieć, że oferty składa mniej niż 1/5 uniwersytetów trzeciego wieku. Oczywiście mamy świadomość, że nie wszystkie organizacje, działające w formule UTW, mają osobowość prawną. Natomiast tutaj są policzone wszystkie uniwersytety – nawet te, które są prowadzone przez samorządy.

Tu jest pokazana maksymalna liczba ofert, jaką byliśmy w stanie znaleźć, dla których wnioskodawcą jest UTW, albo projekt dotyczy utworzenia lub funkcjonowania UTW – czyli nawet tej liczby 115 nie można zderzyć z liczbą 500 funkcjonujących uniwersytetów trzeciego wieku. To jest coś, co raczej powinno mobilizować – głównie państwa – do tego, żeby się pojawiać u nas, ponieważ pojawianie się w programach w postaci złożonych ofert to jest jakby wypełnienie kuponu. Wśród realizowanych, dofinansowanych projektów jest 7% z 5% średnio składanych. Najwięcej projektów – akurat UTW utrzymują to podium, które dotyczy również innych organizacji – jest z woj. mazowieckiego i małopolskiego.

W tym roku tak naprawdę byliśmy w stanie sfinansować co piątą organizację. W ub.r. była to co szósta organizacja. Biorąc pod uwagę zainteresowanie samym projektem, jak również fakt pojawiania się nowych organizacji pozarządowych, które składają nam swoje oferty, skłaniamy się do wniosku, że w przyszłym roku będziemy funkcjonować w warunkach jeszcze większej konkurencji,

Jeżeli chodzi o dofinansowane projekty w podziale na województwa, to na czele utrzymuje się pierwsza dwójka, czyli woj. mazowieckie i małopolskie. Województwo śląskie było na czwartym miejscu, jeśli chodzi o liczbę składanych ofert, natomiast w trakcie konkurencji, czyli po ocenie, to woj. śląskie wygrało z dolnośląskim.

Jeszcze jest jeden projekt, który jest realizowany w czterech województwach i można powiedzieć, że logistycznie jest to bardzo duże wyzwanie. Jest to projekt, obejmujący woj. podlaskie, lubelskie, dolnośląskie i wielkopolskie. Jeśli mnie pamięć nie myli, jest to inicjatywa UTW. Jak ktoś bardzo chce i ma potencjał, to jest w stanie realizować nawet projekty międzywojewódzkie.

Jeżeli chodzi o szanse na dofinansowanie, czyli zestawienie liczby złożonych ofert z liczbą ofert dofinansowanych, to największe szanse pojawiają się w projektach: III i IV, natomiast najmniejsze szanse są w projekcie II, czyli w tym międzypokoleniowym. Dlaczego akurat ten priorytet cieszy się największą popularnością? To także trzeba sobie powiedzieć otwarcie, bo na tym skupiła się ostatnia dyskusja na posiedzeniu Rady ds. Polityki Senioralnej. Skoncentrowaliśmy się na tym, że mamy cały czas do czynienia z problemem beneficjentów, czyli osób 60+, które mają korzystać z projektów. Akurat priorytet II w części jest też otwarty dla młodszych pokoleń. Stąd też organizacje, mówiąc trochę na skróty, korzystają z tej możliwości, że można włączyć młodsze pokolenie w inicjatywy międzypokoleniowe. Inicjatywy te są bardzo ważne i tę ważność dostrzegamy. Organizacje korzystają z tego priorytetu i składają oferty w obszarze międzypokoleniowym.

Jakie są ambicje organizacji, jakie kwoty chcą uzyskać? W tej edycji złożono ogółem oferty na sumę 230 mln zł. Takie były ambicje organizacji, jeśli weźmiemy pod uwagę 2,5 tys. złożonych ofert. W ujęciu wojewódzkim możemy to sprowadzić do tego, że gdybyśmy chcieli dofinansować wszystkie oferty z woj. mazowieckiego – tylko i wyłącznie z mazowieckiego – to nie bylibyśmy w stanie ich dofinansować w ramach istniejącego budżetu, bo tutaj aspiracje dochodziły do 43 mln zł. To podkreśla jeszcze bardziej, w jaki sposób musicie państwo konkurować pomiędzy różnymi regionami, pomiędzy organizacjami, które dysponują różnym potencjałem, bo są z różnych regionów, mają różne zaplecze i różne możliwości infrastrukturalne.

Jeżeli chodzi o przełożenie finansowe, to nie byliśmy w stanie dotrzymać we wszystkich priorytetach limitów, które zostały ustalone na początku, czyli 30% budżetu na I priorytet, 40% na II priorytet. Tutaj nie ma wątpliwości, ten budżet został przekroczony. Natomiast nie zostały wykorzystane, tak jak myśmy planowali, środki w priorytecie III i IV. Szczególnie w priorytecie IV, bo 15% budżetu w obszarze partycypacji społecznej, w obszarze usług społecznych promujących wolontariat, to była kwota około 7 mln zł. A jak państwo widzicie, wykorzystanie mamy w granicach 4,6 mln zł. Oczywiście te pieniądze i te środki nie przepadły, tylko zostały zgodnie z zapisami regulaminu konkursu, zgodnie z decyzją pana ministra, przełożone na te priorytety, które miały zapotrzebowanie na większe środki, czyli z tych priorytetów środki zostały przełożone na priorytet I i II. To oznacza, że daliśmy większą szansę priorytetom, w których potencjalni beneficjenci składają najwięcej ofert.

Mamy nadzieję, że trend zwiększającej się liczby ofert zostanie utrzymany, ale przede wszystkim zależy nam na jakości – za ilością musi iść jakość. Starałam się to państwu pokazać również w ujęciu regionalnym, żebyście mieli państwo świadomość, że im więcej jest ofert z woj. mazowieckiego, im więcej jest ofert z woj. dolnośląskiego, tym jest większa szansa na to, żeby jakiś projekt był dofinansowany.

To jest moja konkluzja – cały czas namawiam do większej współpracy w ramach składanych projektów, czyli do integracji pomiędzy organizacjami, a przede wszystkim do partnerstwa z samorządami, żeby zapewnić długofalowość naszych działań. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Dziękuję bardzo, pani dyrektor. Szanowni państwo, płynnie przejdziemy teraz do punktu, dotyczącego Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Bardzo proszę o wystąpienie w tej sprawie przedstawiciela ministerstwa.

Główny specjalista w Departamencie Pożytku Publicznego MPiPS Filip Kołodziejski: Szanowny panie przewodniczący, szanowni posłowie, szanowni państwo. Filip Kołodziejski z Departamentu Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Jestem koordynatorem FIO.

Szanowni państwo, przedstawię podstawowe informacje na temat Funduszu Inicjatyw Obywatelskich w 2014 r. Fundusz jest konkursem dla organizacji pozarządowych – podobnie jak ASOS. W 2014 r. konkurs funkcjonował dzięki przyjętemu programowi FIO na lata 2014-2020. Program został przyjęty 27 listopada. Obecna perspektywa finansowa jest taka sama, jak w przypadku programu ASOS, a to oznacza, że przez 7 lat będą organizowane konkursy dla organizacji pozarządowych.

Podstawowym dokumentem dla oferentów jest regulamin konkursu. Konkurs w 2014 r. już się odbył, natomiast co roku regulamin jest zmieniany. Trochę więcej o regulaminie powiem państwu później.

Departament Pożytku Publicznego MPiPS jest instytucją zarządzającą. W roku 2014 nie mieliśmy już instytucji wdrażającej, natomiast w zeszłych latach było to Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. Jeśli ktoś z państwa aplikował o środki z FIO w latach ubiegłych, to pewnie miał styczność z Centrum. Od 2014 r. Departament Pożytku Publicznego całkowicie sam organizuje ten konkurs. Tak, jak mówiłem, nowa perspektywa na lata 2014-2020 jest kontynuacją tego, co było wcześniej.

Wszystko zaczęło się w 2005 r. W latach 2005-2007 FIO funkcjonował jako trzyletni program rządowy. W 2008 r., niejako zamiast programu była rezerwa celowa na 2008 r., gdyż nie udało się jeszcze wtedy przyjąć programu operacyjnego na 6 lat. Udało się tego dokonać dopiero w 2009 r.; przyjęto program na 5 lat, czyli był to program na lata 2009-2013. Teraz jest nowa perspektywa na lata 2014-2020.

Podmioty uprawnione. Podmiotami uprawnionymi są oczywiście organizacje pozarządowe, czyli przede wszystkim stowarzyszenia i fundacje, ale w naszym regulaminie doprecyzowaliśmy, że organizacje pozarządowe można rozumieć szerzej. Oczywiście są to też związki stowarzyszeń, ale również kółka rolnicze, cechy rzemiosł czy izby rzemieślnicze. Są to również osoby prawne i jednostki organizacyjne, działające na podstawie przepisów o stosunku państwa do Kościoła katolickiego, o stosunku państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz na podstawie przepisów o gwarancji wolności sumienia i wyznania – jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego. W naszym przypadku najczęściej są to parafie, ale również inne organizacje kościelne. Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego też są uprawnionymi podmiotami, ale w praktyce nie korzystają ze środków FIO. Uprawnione są również spółdzielnie socjalne i spółki *non profit*, czyli te, które nie działają dla zysku.

Jeśli chodzi o poprzednią perspektywę, którą łatwiej nam podsumować – ponieważ już się zakończyła i mamy wszystkie dane – to były cztery priorytety:
– aktywni i świadomi obywatele, aktywne wspólnoty lokalne;
– sprawne organizacje pozarządowe w dobrym państwie;
– integracja i aktywizacja społeczna, zabezpieczenie społeczne;
– rozwój przedsiębiorczości społecznej.

Priorytet, który dotyczył działań na rzecz seniorów, to był priorytet III – integracja i aktywizacja społeczna. Tutaj mieliśmy kierunek działania, który został nazwany w 2009 r. aktywizacją ludzi starych. Zaraz przedstawię dane, dotyczące tego, ile ofert wpływało w tym priorytecie, na ten kierunek działania oraz ile było dofinansowywanych, ale najpierw porównam te cztery różne priorytety.

W każdym priorytecie wpływała znaczna liczba ofert, ale w każdym inna. Priorytet I oraz priorytet III były priorytetami, cieszącymi się największym zainteresowaniem, ale na skutek tego zainteresowania również tam była największa konkurencja i trudniej było o dofinansowanie. Najtrudniej było uzyskać dofinansowanie właśnie w priorytecie III, gdzie był próg 191 punktów. Tyle punktów trzeba było uzyskać na 200 możliwych w 2013 r., żeby uzyskać dofinansowanie. Dla porównania, tylko 183 punkty były potrzebne w priorytecie II, czyli w priorytecie dotyczącym sprawnych organizacji pozarządowych w dobrym państwie. Tak naprawdę, były to działania, które mogły być podej-

mowane przez różne organizacje pozarządowe. Organizacje, które do tej pory zajmowały się czymś innym, teraz mogły zajmować się wspieraniem innych organizacji pozarządowych czy też budowaniem lepszych warunków do współpracy.

Teraz jeszcze troszeczkę informacji o 2013 r. i o latach wcześniejszych. Otóż w ramach priorytetu III, dotyczącego integracji i aktywizacji społecznej, obowiązywał kierunek działania: aktywizacja ludzi starych i integracja międzypokoleniowa. W tym czasie, czyli w latach 2009-2013, przekazano na realizację zadań publicznych w tym zakresie ponad 10 mln zł. Te 10 mln zł rozłożyło się na poszczególne lata w następujący sposób. Początkowo była to kwota bliska 2 mln zł, później spadła, później znowu wzrosła do około 2 mln zł. Największa kwota była przekazana w 2012 r. – prawie 4 mln zł – a następnie znowu spadła. Jak widać na slajdzie, są tutaj pewne fluktuacje.

Oczywiście u nas jest tak, że z roku na rok ofert jest coraz więcej i coraz trudniej uzyskać dofinansowanie. Dane, dotyczące złożonych ofert pokazywały, że do pewnego momentu, czyli do 2012 r., rosła liczba ofert, złożonych w kierunku działania, który dotyczył aktywizacji ludzi starszych i integracji międzypokoleniowej, a spadła w 2013 r. Być może organizacje pozarządowe zajmujące się seniorami skupiły się na tym, żeby składać wnioski do programu ASOS i trochę to FIO odpuściły.

Jeśli chodzi o perspektywę na lata 2014-2020 i ten program, to mamy nowy cel główny programu – zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Jest takie wyjaśnienie, że realizacja programu ma umożliwić obywatelom angażowanie się w różnorodne działania na rzecz innych, na rzecz swoich wspólnot oraz w tworzenie, realizację i monitoring polityk publicznych. To jest cel, który odnosi się do całego programu, a więc również do wszystkich konkursów – nie tylko do konkursów przeznaczonych dla organizacji zajmujących się seniorami, ale dla wszystkich organizacji pozarządowych, realizujących zadania publiczne, określone w ustawie o działalności pożytku publicznego, gdzie mamy sfery pożytku publicznego.

Zostały ustalone cztery cele szczegółowe:

– zwiększenie liczby inicjatyw oddolnych;

– wzrost liczby obywateli, angażujących się w działania organizacji pozarządowych i inicjatywy lokalne;

– wzrost partycypacji obywateli w sprawach publicznych;

– wzmocnienie potencjału trzeciego sektora.

W programie jest również położony nacisk na to, że projekty składane w ramach FIO muszą zakładać zaangażowanie społeczności lokalnych. To się przełożyło w 2014 r. na kartę oceny i jest oceniane. Organizacje, które do tej pory składały projekty w ramach FIO i powiedzmy, że dosyć sprawnie sobie radziły pomimo konkurencji, w tym roku musiały jednak trochę zmienić swoją filozofię, żeby w większym stopniu skupić się na angażowaniu społeczności lokalnych.

W programie na lata 2014-2020 również mamy cztery priorytety, ale są one zupełnie inaczej skonstruowane, niż było do tej pory. Priorytet I to małe inicjatywy, priorytet II – aktywne społeczeństwo, priorytet III – aktywni obywatele, priorytet IV – silne organizacje pozarządowe. Oczywiście wszystkie priorytety odpowiadają na cele szczegółowe programu.

Powiem trochę o priorytecie I, chociaż państwa najbardziej powinien interesować priorytet II. W priorytecie I – małe inicjatywy, konkurs dotyczył wyłonienia operatorów regionalnych, czyli operatorów na poziomie wojewódzkim. Konkurs już się odbył i zostało wyłonionych 16 operatorów. Będą oni wspierać w województwach małe inicjatywy, czyli organizacje, które mają mały potencjał, małe doświadczenie, są młodymi organizacjami pozarządowymi, a także nieformalne grupy osób, które nie są organizacjami pozarządowymi. Te wszystkie podmioty będą miały szanse na wsparcie, ale będą kierowały swoje oferty nie bezpośrednio do MPiPS, a do regionalnych operatorów.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło pod koniec maja i już wtedy opublikowaliśmy listę lokalnych operatorów. Państwo możecie to znaleźć na naszej stronie internetowej: pozytek.gov.pl. Również lokalni operatorzy mają obowiązek prowadzenia akcji promocyjnych w swoich województwach i mają za zadanie dotarcie do jak największej liczby osób. Nie są to działania dedykowane tylko i wyłącznie seniorom, ale również seniorzy

mogą się tymi środkami i tymi działaniami zainteresować – na przykład w sytuacji, kiedy tworzą inicjatywy nieformalne, ale również wtedy, kiedy są młodymi organizacjami pozarządowymi. Myślę również, że animowanie działań samopomocowych to też jest taki kierunek, który może seniorów zainteresować.

Aktywne społeczeństwo – to jest największy priorytet. Tutaj mamy pokazane kierunki działania. Piąty kierunek działania to wspieranie aktywnych form integracji społecznej. Jest to też dosyć duży kierunek. W odpowiedzi na zapytanie poselskie pana posła Szczerby wyjaśnialiśmy, że w 2014 r. na ten kierunek działania wpłynęło najwięcej ofert i również najwięcej projektów zostało dofinansowanych. Razem jest to dofinansowanie w wysokości 17 mln zł. Jest to ogromna kwota i zdecydowanie jest to najbardziej popularny kierunek działania.

W ramach tego kierunku znajdują się działania na rzecz osób starszych. Zostały one opisane w następujący sposób: wspieranie osób starszych, wspieranie podmiotowości społecznej osób starszych w środowisku lokalnym oraz integracja i solidarność międzypokoleniowa. Trzeba pamiętać, że aktywne formy integracji społecznej, to również inne działania. Są to działania na rzecz dzieci, działania na rzecz osób niepełnosprawnych czy na rzecz mniejszości. W tym roku na razie trudno nam pokazać, jakie dokładnie środki zostały przekazane na aktywizację seniorów, ponieważ na razie te dane są zbyt zagregowane. Dopiero teraz, podpisując umowy będziemy zbierać dokładniejsze dane i wtedy będziemy mogli pod koniec roku przedstawić informację, jakie środki z programu FIO zostały wydatkowane na seniorów.

Na tym slajdzie mamy podsumowanie – w jakiej wysokości są przekazywane środki na poszczególne priorytety. Tak jak mówiłem, priorytet II jest zdecydowanie największy i pochłania 50% środków.

Powiem jeszcze troszeczkę o konsultacjach społecznych regulaminu konkursu. Tak jak mówiłem, przed każdym konkursem opracowujemy jego regulamin, który poddajemy konsultacjom społecznym. Regulamin konkursu 2014 był konsultowany na przełomie roku 2013 i 2014 – od 17 grudnia do 12 stycznia. W tym czasie 83 podmioty zgłosiły swoje uwagi. Jeśli chodzi o regulamin konkursu 2015, to będziemy go konsultować prawdopodobnie w październiku, a być może w listopadzie. Jeśli jesteście państwo zainteresowani wzięciem udziału w konsultacjach społecznych, to także zachęcam do wejścia na naszą stronę: www.pozytek.gov.pl. Na tej stronie na pewno, jeżeli zaczną się konsultacje, znajdziecie państwo dokument do pobrania, czyli projekt regulaminu. Na pierwszej stronie będzie to napisane dużymi literami, żeby zachęcić organizacje pozarządowe, ale również obywateli, którzy nie są zrzeszeni w organizacjach pozarządowych, do wzięcia udziału w takich konsultacjach. Można wtedy zgłaszać swoje uwagi. Jeżeli startowaliście państwo w konkursie 2014 i coś państwu w tym regulaminie nie pasowało, albo było niejasne, to też możecie państwo w ten sposób zgłosić swoje uwagi, żeby ten dokument poprawic.

Konkurs 2014, tak jak mówiłem, już się zakończył. Ogłoszono konkurs 7 lutego 2014 r. Termin składania ofert wyznaczono do 7 marca, a rozstrzygnięcie nastąpiło 30 maja. Natomiast pod koniec tego roku będziemy organizować konkurs na 2015 r. Tak wyglądała struktura konkursu w 2014 r. Opracowaliśmy skróconą i pełną wersję regulaminu. Skrócona wersja regulaminu była przeznaczona dla tych organizacji pozarządowych, które chciały startować w konkursie ogólnym, czyli w konkursie obejmującym priorytet II, III i IV. Tam wnioski wpływały w standardowy sposób i były oceniane przez dwóch ekspertów.

Inaczej wyglądał ten system w przypadku priorytetu I, gdzie na razie do nas wpływały wnioski operatorów, czyli tych dużych organizacji, które przez najbliższe 3 lata będą organizowały konkursy w województwach. Trochę inaczej wyglądało też rozstrzyganie, bo tam były zespoły oceny projektów w komponentach. Mieliśmy Komponent Wsparcia Działań Rzeczniczych i Strażniczych oraz Komponent Działań Systemowych. To były bardziej skomplikowane zasady, dla bardziej zaawansowanych organizacji, które mają duży potencjał i doświadczenie, jak również potencjał finansowy. To wszystko było oceniane.

Natomiast dla zwykłych organizacji pozarządowych, tak jak mówię, były przeznaczone priorytety: II, III i IV oraz skrócona wersja regulaminu. W tym roku, kiedy już

będziemy szykować regulamin, to też powstanie na pewno jego skrócona wersja – żeby organizacje, które chcą zrealizować zwykły projekt, nie musiały przeglądać całej dokumentacji konkursowej.

O tym już mówiłem, że priorytet II zawiera kierunek działania – wspieranie aktywnych form integracji społecznej. Tam są realizowane różne działania, w tym nakierowane na wspieranie osób starszych, podmiotowość osób starszych w środowisku lokalnym oraz integrację i solidarność międzypokoleniową. Jeżeli będziecie państwo startowali w konkursie FIO 2015, organizowanym przez ministerstwo, to na pewno warto zainteresować się szczególnie piątym kierunkiem działania, tam można składać projekty, dotyczące aktywności osób starszych.

Powiedziałem również o tym, że na ten właśnie kierunek w 2014 r. wpłynęło najwięcej ofert. Dofinansowanie uzyskało 278 projektów na łączną kwotę prawie 17,8 mln zł. To są środki przeznaczone na cały kierunek, a nie tylko na działania na rzecz osób starszych. Rzeczywista wysokość środków na rzecz osób starszych będzie nam znana prawdopodobnie pod koniec roku. Wysokość środków pewnie się nie zmieni w stosunku do tego, co było w 2013 r., wtedy była to kwota około 1,5 mln zł.

To wszystko z mojej strony. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Szanowni państwo, bardzo dziękuję za te dwie prezentacje, dotyczące programu ASOS i programu FIO. Otwieram dyskusję. Czy są ze strony państwa posłów, ze strony naszych gości pytania, dotyczące informacji ministra w tym zakresie? Czy macie państwo jakieś uwagi, opinie lub propozycje? Propozycje – ponieważ, jak rozumiem, program jest przewidziany do roku 2020, natomiast istnieje możliwość jego modyfikacji przynajmniej w tych aspektach, które wymagają zmian.

Ewentualnie poprosiłbym jeszcze panią dyrektor Brezę o uzupełnienie, ponieważ na ostatnim posiedzeniu Rady ds. Polityki Senioralnej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej pojawił się wniosek – który jest przygotowywany, jak rozumiem – powołania komitetu czy też zespołu monitorującego program w tym zakresie. Jeśli mógłbym prosić o uzupełnienie wypowiedzi, to będę bardzo wdzięczny.

Dyrektor departamentu MPiPS Marzena Breza:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Rada ds. Polityki Senioralnej już od jakiegoś czasu, w zasadzie od początku roku, zaczęła się zastanawiać nad inną formułą działania. Można powiedzieć, że odkąd mamy zapewnione finansowanie i ramy programowe do 2020 r., to wraz z rosnącym doświadczeniem ministerstwa – nie tylko ministerstwa, ale też organizacji, czyli naszych beneficjentów – stają też przed nami nowe wyzwania, związane z funkcjonowaniem programu, mamy świadomość ich istnienia.

Pojawiła się propozycja – od lutego tego roku – pracy bardziej zespołowej, niż omawianie wszystkiego przez tak duże gremium, jakim jest Rada, która liczy ponad stu osób. Jest propozycja utworzenia zespołu do spraw metodologii, która została już wstępnie zaakceptowana. Tak naprawdę, chcemy umieć mierzyć aktywność osób starszych, chcemy wiedzieć, jak to robić, aby móc się porównywać z innymi krajami. Chcemy mierzyć aktywność osób starszych nie tylko w kontekście aktywności zawodowej, ale też aktywności społecznej – bardzo dla nas ważnej.

Drugi zespół, o którym wiemy, że musi powstać, to zespół do spraw monitoringu. Ten zespół jest dla nas bardzo ważny. Jest potrzebny po to, żeby przy każdej nowej odsłonie, w każdym nowym konkursie móc mówić o bazowaniu na doświadczeniu z poprzednich lat. Zgodnie z założeniami programu ASOS współpracujemy w tej kwestii z przedstawicielami Rady Działalności Pożytku Publicznego. W tej chwili czekamy jeszcze na pomysły ze strony członków Rady oraz przedstawicieli różnych organizacji, które w niej działają, żeby zgłosili swoje ostateczne propozycje. Ze względu na okres wakacyjny czekamy do 31 lipca. Tak naprawdę rozstrzygniemy tę kwestię na kolejnym spotkaniu Rady. Cały czas w ramach korespondencji obiegowej będziemy informować jej członków o powołaniu zespołu, a potem o doborze jego członków.

Praca monitorująca, zwłaszcza dla dużych projektów – również dla tych, które są kontynuowane i realizowane na przykład od 3 lat, czyli w kolejnych trzech odsłonach – jest

dla nas bardzo ważna. To ma być instrument, który powinien nie tylko poprawiać funkcjonowanie samego programu, ale też służyć jako pewna nauka dla potencjalnych beneficjentów. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję, pani dyrektor. Ponownie pytam, czy są jakieś uwagi, opinie? Czy mają państwo pytania? Szanowni państwo, jeżeli nie ma uwag, to proponuję, abyśmy zamknęli punkt pierwszy i przeszli do drugiego punktu obrad.

Punktem drugim porządku dziennego jest dyskusja nad propozycją inicjatywy uchwałodawczej Komisji w sprawie ustanowienia roku 2015 rokiem prof. Haliny Szwarc.

Bardzo proszę o pokazanie na ekranie projektu uchwały w tym zakresie.

Szanowni państwo. Jak wiecie, bo była już o tym mowa na wcześniejszych posiedzeniach Rady ds. Polityki Senioralnej, rok 2015 będzie rokiem wyjątkowym z punktu widzenia uniwersytetów trzeciego wieku. Jest to rok jubileuszu, rok powołania pierwszego uniwersytetu trzeciego wieku, który na warszawskich Bielanach założyła 40 lat temu prof. Halina Szwarc. Stało się to początkiem dynamicznego procesu, którego nasilenie obserwujemy w ostatnich 10 latach – procesu powoływania UTW, których mamy w tej chwili 500 i ponad 150 tys. słuchaczy.

To jest bardzo istotne, że prof. Halina Szwarc – geriatra, lekarz medycyny, wykładowca Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie – była nie tylko popularyzatorką powoływania UTW w Polsce, ale też na świecie. W tym celu odwiedziła niezliczoną liczbę miast – nie tylko stolic i miast europejskich, ale była też w Stanach Zjednoczonych i w Afryce. Wszędzie propagowała ideę aktywności, aktywizacji intelektualnej i fizycznej osób starszych. Chcielibyśmy, aby właściwym uzupełnieniem obchodów 40-lecia powstania pierwszego UTW – a *de facto* rozpoczęcia historii UTW w naszym kraju – była uchwała Sejmu, dotycząca ustanowienia roku 2015 rokiem prof. Haliny Szwarc.

Powiem państwu bardzo szczerze i otwarcie, że ta inicjatywa Komisji nie będzie prosta do zrealizowania. Chodzi o to, że Sejm ma ograniczoną liczbę możliwości ustanowienia patronów poszczególnych lat. Natomiast ze względu na to, że ruch UTW jest bardzo istotny dla aktywności oraz dla edukacji osób starszych w naszym kraju, a jednocześnie będzie to rok wielu uroczystości, także II Kongresu UTW, więc będziemy chcieli zaproponować przyjęcie projektu takiej uchwały. Chcielibyśmy także, aby projekt został rozpatrzony przez Komisję Kultury i Środków Przekazu, która zajmuje się w Sejmie wszystkimi projektami uchwał rocznicowych.

Jeżeli państwo pozwolicie, to zaprezentuję projekt i uzasadnienie tej inicjatywy komisyjnej. Bardzo proszę, odczytam projekt uchwały.

„Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ustanowienia roku 2015 Rokiem profesor Haliny Szwarc.

W 2015 roku przypada czterdziesta rocznica założenia pierwszego w Polsce Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Jego inicjatorką i założycielką była profesor Halina Szwarc – lekarz medycyny, geriatra, naukowiec, wykładowca akademicki i społecznik. Odznaczona orderem wojskowym Virtuti Militari za służbę dla wywiadu antyhitlerowskiego, uwięziona i torturowana przez Gestapo, a po wojnie szykanowana przez UB za działalność w Armii Krajowej.

Uzasadniając utworzenie w 1975 roku w Warszawie pierwszego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, prof. Halina Szwarc napisała »Ludzie starsi mają szczególnie ważną rolę do spełnienia. Nabyta przez nich wiedza, w połączeniu z doświadczeniem zgromadzonym w ciągu wielu lat życia, tworzy wartości bardzo cenne dla społeczeństwa, a im samym powinna dawać poczucie satysfakcji«.

Prof. Halina Szwarc była popularyzatorką ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce i na świecie. Krzewiła ideę Uniwersytetów Trzeciego Wieku poprzez swoje artykuły i prace naukowe oraz podczas licznych wyjazdów krajowych i zagranicznych do wielu stolic i miast europejskich, a także do USA i Afryki. Była założycielką Sekcji ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego. Z jej inicjatywy powstały kolejne Uniwersytety Trzeciego Wieku we Wrocławiu, Rzeszowie, Poznaniu, Łodzi, Opolu i Szczecinie.

Uniwersytety Trzeciego Wieku zajmując się aktywizacją intelektualną i fizyczną osób starszych stały się nie tylko najważniejszymi animatorami aktywności społecznej osób starszych w społeczności lokalnej, ale i partnerem w kreowaniu polityki senioralnej na poziomie krajowym i lokalnym.

Idei profesor Haliny Szwarc zawdzięczamy dynamiczny rozwój ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce w skali nieporównywalnej z żadnym innym krajem na świecie. Funkcjonowanie pięciuset Uniwersytetów Trzeciego Wieku i aktywność stu pięćdziesięciu tysięcy słuchaczy to zasługa umiejętności przewidywania profesor Halinę Szwarc jako gerontologa i społecznika.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o szczególnym znaczeniu świadectwa życia, misji i osiągnięć profesor Haliny Szwarc, podkreślając rolę Uniwersytetów Trzeciego Wieku we współczesnej Polsce i ich znaczenie dla edukacji i aktywności społecznej osób starszych, ogłasza rok 2015 Rokiem Profesor Haliny Szwarc".

To jest projekt uchwały. Jeśli chodzi o uzasadnienie, to ono jest w dużej mierze zbieżne z treścią uchwały.

„Uzasadnienie. Aby podkreślić rolę ruchu społecznego, jaki stanowią Uniwersytety Trzeciego Wieku, Sejm RP pragnie uhonorować prof. Halinę Szwarc – inicjatorkę i założycielkę powstałego w 1975 r. w Warszawie, pierwszego w Polsce, a trzeciego na świecie UTW oraz jej pełne zaangażowanie w popularyzowanie tego ruchu w Polsce i na świecie.

Urodzona 5 maja 1923 r. w Łodzi, zmarła 28 maja 2012 r. w Warszawie prof. Halina Szwarc była profesorem medycyny, geriatrą, naukowcem (ponad 200 prac naukowych), bardzo zasłużoną dla wywiadu antyhitlerowskiego. Uwięziona i torturowana przez Gestapo, szykanowana przez UB, za pracę w Armii Krajowej została odznaczona orderem wojskowym Virtuti Militari, a za działalność okupacyjną, pracę naukową i społeczną – Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Wkład prof. Haliny Szwarc w rozwój UTW w Polsce jest nieoceniony, a z jej inicjatywy powstały kolejne uniwersytety: we Wrocławiu, Rzeszowie, Poznaniu, Łodzi, Opolu i w Szczecinie.

Ideę ruchu UTW krzewiła nie tylko w Polsce, ale również na świecie poprzez swoje prace, artykuły i podczas licznych wyjazdów zagranicznych do wielu stolic i miast europejskich, a także do USA i Afryki. Jeździła ze słuchaczami UTW do Francji, Anglii, Włoch, Belgii, Niemiec, Hiszpanii, Szwecji, co sprzyjało integracji środowiska i stwarzało klimat do rozwoju nowych UTW nie tylko w Polsce, ale również na świecie, skąd grupy seniorów przyjeżdżały do Polski.

Propagowała ruch UTW poprzez udział w wielu konferencjach naukowych na świecie oraz organizowanie ich w Polsce (np. AIUTA EURAG i wiele innych).

Założony przez prof. Halinę Szwarc w 1975 r. pierwszy polski UTW z doskonałą kadrą naukową, starannie dobranym programem edukacyjnym i dbałością o aktywność fizyczną stał się początkiem studiów dla osób starszych i ruchu UTW w Polsce, a jego poziom przez 40 lat utrzymywany jest na wysokim poziomie.

W 1995 r. podczas wywiadu powiedziała: »Ruch UTW odniósł sukces dzięki grupom ludzi, którzy wiedzieli, czego ludziom potrzeba. Osoby zadowolone ze swego życia są zdrowsze i żyją dłużej«.

W ostatnim dziesięcioleciu ruch UTW rozwinął się dynamicznie. Dziś jest 500 UTW w Polsce, a ogromna rzesza słuchaczy liczy 150 tys. osób. To potężny ruch społeczny i partner państwa w kształtowaniu polityki senioralnej. Zawdzięczamy go umiejętności przewidywania prof. Haliny Szwarc jako gerontologa i społecznika".

Chciałbym bardzo serdecznie podziękować pani Krystynie Bielowskiej z UTW im. Haliny Szwarc, która pomogła przygotować uzasadnienie tego projektu uchwały.

Otwieram dyskusję nad punktem dotyczącym projektu uchwały. Czy powinienem w tej chwili poprosić Biuro Legislacyjne o wypowiedź, czy po dyskusji? Dobrze, czyli rozpoczynamy dyskusję, a później poprosimy Biuro Legislacyjne o uwagi do projektu.

Bardzo proszę, pani Krystyna Bielowska, UTW im. prof. Haliny Szwarc.

Członek zarządu Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. prof. Haliny Szwarc Krystyna Bielowska:

W tym materiale zabrakło kawałka tekstu, bo w uchwale jest napisane, że funkcjonowanie tych uniwersytetów i aktywność słuchaczy to „zasługa umiejętności przewidywania profesor". Przewidywania czego? Zabrakło tu kilku słów. Kilka słów umknęło z tego tekstu, który dostarczyłam. W pierwotnym tekście było to zapisane tak: „Zawdzięczamy go umiejętności przewidywania prof. Haliny Szwarc – jako gerontologa i społecznika – odległych w czasie następstw dobrze zaplanowanych działań". Po prostu kawałek tekstu się zagubił. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Może przeczytam, jak to było w proponowanej wersji. Brzmienie, które było proponowane: „to zasługa umiejętności przewidywania prof. Haliny Szwarc jako gerontologa i społecznika". To jest przedstawiona państwu wersja. A wcześniej była wersja, w której po słowach „gerontologa i społecznika" dodano „odległych w czasie następstw dobrze zaplanowanych działań".

Powiem szczerze, że to zostało skrócone ze względu na to, że uchwała powinna być trochę krótsza niż uzasadnienie. Czy Komisja wyraża zgodę, żeby dołączyć tutaj słowa: „to zasługa umiejętności przewidywania odległych w czasie następstw dobrze zaplanowanych działań". Tak? Dobrze. To dołączamy te słowa. Po słowie „społecznika" dodajemy przecinek i słowa „odległych w czasie następstw dobrze zaplanowanych działań". Bardzo dziękuję za tę uwagę.

Czy są jeszcze jakieś uwagi do treści uchwały lub też do uzasadnienia? W związku z powyższym, po włączeniu tego fragmentu, poprosimy teraz Biuro Legislacyjne o przedstawienie uwag. Bardzo przepraszam, że mieliście państwo mało czasu na zapoznanie się z projektem, ale tak procedujemy.

Legislator Piotr Świat:

Dziękuję, panie przewodniczący. Biuro Legislacyjne na etapie podejmowania inicjatywy ustawodawczej nie ma zasadniczych uwag do tekstu. Na dalszym etapie ten tekst zostanie poddany pewnej obróbce językoznawców. Nawet, jeżeli ja na tym etapie większych problemów językowych nie widzę, to jak znam życie, oni zawsze coś znajdą. Prawdopodobnie potem, już na etapie prac w Komisji Kultury i Środków Przekazu, będziemy się również odnosić do uwag przedstawionych przez językoznawców. Z naszej strony, tak jak powiedziałem, nie ma na tym etapie żadnych uwag do tekstu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

O głos poprosiła pani prezes Krystyna Lewkowicz, Ogólnopolskie Porozumienie UTW. Bardzo proszę.

Prezes Ogólnopolskiego Porozumienia UTW Krystyna Lewkowicz:

Szanowni państwo. Pani prof. Haliny Szwarc nie trzeba szczególnie reklamować, ponieważ jej dzieło jest tak wielkie, że gdyby dzisiaj była wśród nas, to byłaby nie tylko bardzo zadowolona, ale przede wszystkim zdumiona rozmiarami, do jakich to dzieło się rozrosło.

Chciałabym podziękować panu przewodniczącemu za podjęcie tej inicjatywy, bo to jest spełnienie kolejnego postulatu środowiska UTW i wypełnienie konkretnymi działaniami treści uchwały Komisji Dialogu Społecznego ds. UTW, która w Warszawie skupia 38 UTW. W tej sytuacji pozostaje mi tylko podziękować i prosić panie oraz panów posłów o skuteczne przeprowadzenie tej uchwały przez tryby Sejmu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Szanowni państwo, czy są jeszcze jakieś uwagi do projektu uchwały? To jest wersja ostateczna, która zostanie przekazana do sekretariatu Komisji Polityki Senioralnej.

Szanowni państwo, zapytuję, czy jest zgoda, abyśmy przyjęli projekt uchwały w sprawie ustanowienia roku 2015 rokiem prof. Haliny Szwarc wraz z uzasadnieniem? Czy ktoś jest przeciw? Nie słyszę. W związku powyższym stwierdzam, że Komisja przyjęła jednogłośnie projekt uchwały.

Szanowni państwo, otwieramy punkt trzeci – sprawy różne.

Legislator Piotr Świat:

Trzeba wyznaczyć przedstawiciela.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Musimy jeszcze wyznaczyć sprawozdawcę projektu. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zaproponować sprawozdawcę? Bardzo proszę, pan wiceprzewodniczący Henryk Smolarz.

Poseł Henryk Smolarz (PSL):

Chciałbym zaproponować przewodniczącego Michała Szczerbę jako sprawozdawcę.

Przewodniczący poseł Michał Szczerba (PO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. To dla mnie wielkie wyróżnienie. Postaram się to zrobić jak najlepiej i jak najlepiej zaprezentować projekt. Skuteczność jest uzależniona od wielu czynników – to jest też apel do wszystkich przedstawicieli klubów parlamentarnych w Komisji.

Czy jest jakiś sprzeciw wobec tej jedynej kandydatury? Nie słyszę.

Pozwólcie, szanowni państwo, że zamkniemy punkt drugi porządku obrad i przejdziemy do punktu trzeciego – do spraw różnych. Szanowni państwo, jak wiecie, od samego początku deklarowałem, że jest też taka możliwość, aby nasza Komisja powołała swoich stałych doradców. Przyjętym założeniem – które przedstawiłem także na posiedzeniu prezydium – była propozycja, żebyśmy mieli w Komisji dwóch stałych doradców: przedstawiciela świata medycyny i przedstawiciela świata geriatrii, gerontologii, polityki społecznej.

Procedura jest następująca. Nam, jako Komisji przysługuje możliwość powołania jednego doradcy, ale oczywiście ze zgodą Prezydium Sejmu możemy wnioskować o powołanie kolejnego doradcy. Aby rozpocząć proces docelowego powołania dwóch doradców Komisji, proponowałbym, żebyśmy powołali dzisiaj naszego pierwszego doradcę. Umożliwia nam to regulamin Sejmu. Chciałbym zaproponować kandydaturę pana prof. Bolesława Samolińskiego, który jest przede wszystkim – co jest istotne jako punkt łączności naszej Komisji z resortem – przewodniczącym Rady ds. Polityki Senioralnej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. Pozwolę sobie krótko przedstawić biografię pana profesora.

Prof. Samoliński jest specjalistą od zdrowia publicznego. Alergologiem. Otyroonolaryngologiem? Otorynolaryngologiem. To jest bardzo trudne słowo. Tutaj w tekście podano mi błędną specjalizację. Kierownikiem Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Alergologii i Immunologii Centralnego Szpitala Klinicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Jest dyrektorem Uczelnianego Centrum Zdrowia Środowiskowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Jest konsultantem krajowym w dziedzinie zdrowia publicznego. Prof. Samoliński jest przewodniczącym Rady ds. Polityki Senioralnej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej oraz przewodniczącym Koalicji na Rzecz Zdrowego Starzenia się.

Był przewodniczącym Podzespołu ds. Priorytetów Zdrowia Publicznego podczas polskiego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w 2011 r. Jest prezydentem Polskiego Towarzystwa Alergologicznego i przewodniczącym Polskiego Stowarzyszenia Zagrożenia Cywilizacyjne i Zdrowie Publiczne. Jest członkiem Brytyjskiego Towarzystwa Alergologii i Immunologii Klinicznej, Europejskiej Akademii Alergologii i Immunologii Klinicznej, Światowej Organizacji Alergologicznej, Światowego i Europejskiego Towarzystw Rynologicznych.

To jest życiorys, który otrzymałem od pana profesora. Pan profesor dzisiaj nie mógł być z nami, ale był obecny podczas pierwszego i drugiego posiedzenia Komisji oraz miał wystąpienie, dotyczące wyzwań polityki senioralnej.

Chciałbym bardzo wprost powiedzieć, że moją intencją – mam nadzieję, że też intencją całego prezydium Komisji – będzie powołanie na kolejnego, stałego doradcę naszej Komisji prof. Piotra Błędowskiego. Taka jest nasza wola i takie będzie nasze działanie. Natomiast, aby ubiegać się o zgodę Prezydium Sejmu i ją otrzymać – ponieważ w tym zakresie były już czynione pewnego rodzaju podejścia – proponuję rozpocząć ten proces od powołania pierwszego doradcy. Dopiero wtedy będziemy mogli zawnioskować o powołanie prof. Błędowskiego, który jest wiceprezesem Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego, ale też dyrektorem Instytutu Gospodarki Społecznej w Szkole Głównej Handlowej,

a przede wszystkim autorem chyba najważniejszego w tej chwili w Polsce i w Europie badania dotyczącego osób starszych – PolSenior. Chciałbym, żebyście państwo mieli w tym zakresie pełną jasność i świadomość przyjętych działań i przyjętego kierunku.

Zwracam się teraz do państwa posłów. Jeśli państwo pozwolicie, to chciałbym poprosić o wyrażenie zgody na powołanie stałego doradcy Komisji – pana prof. Bolesława Samolińskiego. Czy ktoś z państwa posłów jest przeciwko takiej propozycji? To pytanie jest skierowane wyłącznie do państwa posłów. Szanowni państwo, jeżeli nie ma głosu sprzeciwu ze strony państwa posłów, to uznaję, że Komisja Polityki Senioralnej powołała swojego pierwszego stałego doradcę, czyli prof. Samolińskiego.

Uprzejmie zapytuję państwa posłów i gości, czy są jeszcze jakieś sprawy, które chcielibyście państwo poruszyć w ramach spraw różnych? Czy może o czymś nas poinformować? O różnych inicjatywach, które się dzieją w przestrzeni polityki senioralnej i aktywności osób starszych?

Chciałbym również państwa poinformować, że najbliższe posiedzenie Komisji odbędzie się 22 lub 23 lipca – prawdopodobnie 22 lipca – to jest we wtorek lub w środę. Będzie wtedy czterodniowe posiedzenie Sejmu. Chcielibyśmy się zająć na tym posiedzeniu tematem, który jest sformułowanym punktem w planie pracy naszej Komisji, a mianowicie telemedycyną i rozwojem telemedycyny w Polsce. Poprosiliśmy o przygotowanie materiałów i informacji w tym zakresie ministra zdrowia, a także zamówiliśmy stosowną ekspertyzę w Biurze Analiz Sejmowych, która będzie dostępna w dniu posiedzenia Komisji.

Jeżeli interesuje państwa temat telemedycyny i teleopieki, to zachęcam wszystkich do uczestnictwa w tym posiedzeniu Komisji. To jest temat, który jest także istotny z punktu widzenia wyzwań demograficznych oraz dobrych praktyk, jakie funkcjonują w innych krajach europejskich, a także na całym świecie, gdzie wykorzystuje się możliwości informatyczne i innowacyjne w celu leczenia, jak również pielęgnowania osób starszych w każdym kraju.

Czy są jakieś uwagi ze strony państwa? Dziękuję. Protokół z posiedzenia z załączonym pełnym jego zapisem będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu.

Zamykam posiedzenie Komisji.